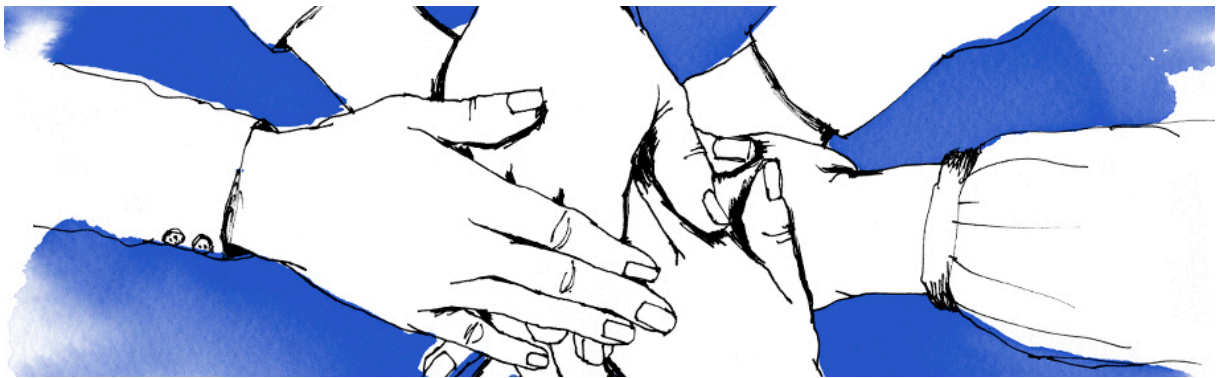

RUTIN FÖR SAMVERKAN OCH ANSVARSFÖRDELNING

**MELLAN SKOLANS OLIKA HUVUDMÄN OCH
BUP/HAB INOM VÄSTERNORRLANDS LÄN**

Denna rutin för samverkan och ansvarsfördelning ska ge vägledning för samarbete mellan skolans olika huvudmän och länsverksamheterna Barn- och ungdomspsykiatri och Habilitering i Västernorrland.

Rutinen är beslutad av förvaltningschef/motsvarande inom skolan och specialistvården.

Rutinen fastslogs den 1 januari 2018 och ska följas upp årligen och revideras vid behov.

Revision	April 2022
Revision	Januari 2021
Revision	November 2019

Kommunala skolor

Skolan, Härnösand

Skolan, Kramfors

Skolan, Sollefteå

Skolan, Sundsvall

Skolan, Timrå

Skolan, Ånge

Skolan, Örnsköldsvik

Fristående skolor

Docksta Friskola

Edsele skola

Heliås Sundsvall

Internationella Engelska Skolan Sundsvall

Mimerskolan Sundsvall

Skvaderns Gymnasieskola Sundsvall

Kordelia Ånge

Specialistvården:

Länsverksamhet Barn- och ungdomspsykiatri

Länsverksamhet Habilitering

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	5
DE OLIKA AKTÖRERNAS HUVUDUPPGIFT.....	5
Skolan.....	5
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	5
Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)	6
EGEN VÅRDBEGÄRAN, REMISS.....	6
Egen vårdbegäran.....	6
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	6
Länsverksamhet habilitering (HAB)	6
Remiss från Skolan-elevhälsa	7
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	8
Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)	8
DE OLIKA AKTÖRERNAS INSATSER.....	8
Skolan.....	8
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	8
Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)	9
Anpassa, stödja och ge insatser	9
Skolan.....	9
☐ Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	9
Länsverksamhet Habilitering (HAB)	10
Utredning i skola och specialistvård.....	10
Skolan.....	10
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och habilitering (HAB)	11
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	11
Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)	11
Åtgärda och behandla	12
Skolan.....	12
Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)	12
Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)	12
SAMVERKAN.....	12
Samordnad Individuell Plan (SIP)	13
Avvikelse, uppföljning och revidering	13
Avvikelse till kommunal skola och friskola.....	14
Avvikelse till BUP eller HAB.....	15
Länkar ☐	18

Kontaktuppgifter för rutinen	18
Bilagor	19
Referenslista.....	19

INLEDNING

Rutinen är framtagen i samarbete mellan kommunala skolhuvudmän, fristående skolors huvudmän samt Länsverksamheterna Barn och ungdomspsykiatri (BUP) och Habilitering (HAB) i Västernorrlands län.

Rutinen tydliggör ansvarsfördelningen ifråga om att upptäcka svårigheter och utmaning hos barn och ungdom, att ge anpassning och stöd, att utreda och eventuellt diagnostisera svårigheterna samt att ge behandling.

Primärvården är inte representerade i denna samverkan. Enligt regelboken för Vårdval 2020 ska primärvården, när det gäller psykisk ohälsa hos barn, identifiera olika former av problematik samt erbjuda tidiga och lättillgängliga insatser för att förhindra utveckling av allvarlig problematik, göra basala utredningar av lätt till medelsvår psykisk ohälsa, behandla lindrigare former och tillstånd av psykisk ohälsa samt identifiera svårare former av psykisk hälsa och remittera vidare till rätt instans.

DE OLIKA AKTÖRERNAS HUVUDUPPGIFT

Skolan

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt personlig utveckling och deltagande i samhällslivet.

Inom skolan ska det finnas tillgång till elevhälsa med psykologisk, medicinsk, social och specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas (ur Skollagen 2010:800).

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

BUP ska erbjuda specialistvård för barn och ungdomar upp till 18 år som bedöms ha behov av vård och behandling av medelsvåra och svåra psykiatriska tillstånd och en samtidig skattad funktionsnivå CGAS < 53, för Children's Global Assessment Scale (CGAS) se bilaga CGAS.

BUP arbetar på uppdrag från vårdnadshavare och med hänsyn till barnet/ungdomen i takt med stigande ålder och mognad. Vård och behandling sker huvudsakligen i öppenvårdsform i ett familjesammanhang. Förutom via egen vårdbegäran kan remisser komma från andra instanser som exempelvis skola-elevhälsa, socialtjänst, habilitering (HAB), Föräldra- och barnhälsovården eller Länsverksamhet barn- och ungdomsmedicin (BUM). Remiss från dessa instanser ska alltid vara förankrad hos vårdnadshavare.

Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)

Habiliteringen är en specialistresurs för barn och ungdomar 0-18 år med livslånga funktionsnedsättningar så som:

- Rörelsenedsättning beroende på medfödda sjukdomar eller skador i nerv-, muskel- eller skelettsystem
- Medfödd eller förvärvad hjärnskada/spinal skada t.o.m. 17 års ålder med kognitiv nedsättning eller rörelsehinder
- Intellektuell funktionsnedsättning
- Autism enl. DSM5, ICD-10

Habiliteringens uppdrag är att bedöma, utreda och behandla livslånga funktionsnedsättningar och utgör ett komplement till den hälso-och sjukvård som alla invånare i Sverige har rätt till.

Habiliteringen arbetar på uppdrag av vårdnadshavare och med hänsyn till barnet/ungdomens i takt med stigande ålder och mognad. Förutom via egen vårdbegäran kan remisser komma från andra instanser som exempelvis skola-elevhälsa, socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), Föräldra- och barnhälsovården eller Länsverksamhet barn- och ungdomsmedicin (BUM). Remiss från dessa instanser ska alltid vara förankrade hos vårdnadshavare.

EGEN VÅRDBEGÄRAN, REMISS

Egen vårdbegäran

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

Föräldrar kan själva ta kontakt med BUP om de misstänker psykisk ohälsa från medelsvår till svår nivå hos sitt barn/ungdom.

Vid neuropsykiatrisk frågeställning skall symtom föreligga i minst två olika miljöer (företrädesvis hem- och skolmiljö) och det ska finna klara belegg för att symtomen försämrar funktionsförmågan socialt, i studier eller i arbete. Om frågeställningen är av neuropsykiatrisk karaktär (förutsatt att svårigheterna framkommer som betydande i hemmet i egen vårdbegäran) behöver remissgruppen också ett underlag från skolan för att kunna ta ställning. I dessa fall avvisas av administrativa skäl egen vårdbegäran* och vårdnadshavarna rekommenderas att antingen vända sig till skolan för en remiss (men skolan bör inte remittera på vårdnadshavares önskemål om inte skolan bedömer att behov av remiss föreligger) alternativt återkomma själva med information från skolan. I de fall det finns en pedagogisk utredning tar vi gärna del av denna. Det åligger inte skolan att göra en pedagogisk utredning gällande en elev som fungerar inlärningsmässigt och socialt och som tillgodogör sig skolans eventuella anpassningar. I de fall då en pedagogisk utredning inte är aktuell tar BUP istället gärna del av en kortare information i formen av en skriftlig sammanfattning, se bilaga *Information från skolan till BUP i samband med remiss och bedömning*.

Länsverksamhet habilitering (HAB)

Föräldrar till barn/ungdomar med konstaterad funktionsnedsättning kan göra en egenvårdsanmälan till habiliteringen om det finns behov av habiliterande insatser. För att HAB ska kunna ta ställning till neuropsykiatriska frågeställningar behöver remissgruppen också ett

underlag från skolan för att kunna ta ställning till egenvårdsbegäran. En egenvårdsbegäran behandlas som en vanlig remiss och bedöms i verksamhetens remissgrupp.

Remiss från Skolan-elevhälsa

Till Barn- och ungdomspsykiatri

- Vid misstanke om medelsvår till svår psykisk ohälsa (i nivå med CGAS <53) kan remiss erbjudas till BUP.
- Vid misstänkt ADHD (i nivå med* CGAS <53) kan remiss erbjudas till BUP.
- Vid fastställd ADHD (i nivå med CGAS <53) kan remiss erbjudas till BUP.

*CGAS-nivå bör ses som en allmän riktlinje vid remiss till BUP. Inremiss förväntas inte innehålla en CGAS-skattning.

Till Habiliteringen

- Vid misstänkt autism kan remiss erbjudas till HAB.
- Vid fastställd autism kan remiss erbjudas till HAB.
- Vid fastställd Intellektuell funktionsnedsättning kan remiss erbjudas till HAB.

Till BUP och/eller HAB

- Vid misstanke om ADHD och Autism kan remiss erbjudas till BUP eller HAB beroende på huvudsaklig diagnosfrågeställning.
- Vid fastställd ADHD och autism kan remiss erbjudas till BUP och/eller HAB beroende på huvudsakligt insatsbehov.

Till Primärvård

- Vid lindrig till medelsvår psykisk ohälsa, hänvisas/erbjuds remiss till primärvården.

Till Logopedmottagningen

- För språkutredning lämnas remiss till Logopedin

Noteras att patienter med fastställd neuropsykiatrisk funktionsnedsättning inte per automatik får insatser via specialistvården. Eventuella insatser via BUP / HAB är avhängigt aktuella behov och funktionsnivå och är tidsbegränsade undantaget viss medicinering.

Remissunderlaget ska vara informativt för att underlätta bedömningen för att avgöra om det finns behov av specialistvårdens insatser. För innehåll i remiss se respektive verksamhets remisskriterier.

Neuropsykiatrisk utredning inom BUP och HAB bör inte vara första insats. Stödinsatser i skolan ska prövas och utvärderas i första hand. Om barnet uppvisar betydande svårigheter trots anpassning och stöd kan remiss till BUP eller HAB övervägas.

Om remissen är ofullständig och/eller bedömning inte går att utföra återsänds remissen till remittent med information om vad som bör kompletteras.

- *Vårdnadshavare som efterfrågar utredning inom BUP och/eller HAB för att barnet/ungdomen ska få tillgång till stödinsatser i skolan: vårdnadshavaren hänvisas*

åter till skolan. Enligt skollagen har barnet/ungdomen rätt till stödinsatser i skolan om de har behov av det.

- *Vårdnadshavare som har hänvisats av lärare eller annan skolpersonal att själv vända sig till BUP eller HAB och begära neuropsykiatrisk utredning:* Frågan hänvisas tillbaka till skolan. Om skolan ser sådana svårigheter hos barnet/ungdomen att de bedöms vara i behov av insatser från BUP eller HAB bör skolan själv remittera till BUP eller HAB.

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

Se bilaga Remiss – BUP

Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)

Se bilaga Remiss – HAB

Förtydligande

Inför remiss för utredning av eventuell autism vill vi att psykolog undersökt giltigheten i en sådan frågeställning genom en **enklare klinisk bedömning**.

- Psykologen behöver underbygga närvaron av symtom inom A- och B-kriteriet inom autism
- Psykologens utlåtande bör bygga på egen kontakt med barnet, och alltså inte hörsägen
- Enklare skattningsskalor kan användas om man vill förtydliga det man ser
- Om annan problematik kan ge liknande symtom så bör dessa tas i beaktande
- Bedömningen sammanfattas i ett kort uttalande om några rader för att ge stöd för att vidare utredning bör utföras.

DE OLIKA AKTÖRERNAS INSATSER

Skolan

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 8 § skollagen).

Elevhälsans medicinska insats följer alla elever genom hälsobesök och ska genom det uppmärksamma barnets/ungdomens behov. Behov av stöd kan också upptäckas genom att elever och vårdnadshavare söker elevhälsan för olika utmaningar/svårigheter.

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

BUP:s ärenden aktualiseras via egen vårdbegäran eller inremiss och hanteras enligt rådande remisskriterier, var god se bilaga *Remiss – BUP*. Vid misstanke om medelsvår till svår psykisk

ohälsa, det vill säga affektiv problematik och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, genomförs inledningsvis en barnpsykiatrisk bedömning. I den barnpsykiatriska bedömningen kartläggs barnets/ungdomens psykiatriska symtom, funktionsutveckling, emotionella utveckling samt familjens och nätverkets resurser och/eller brister. I bedömningen ingår att få en förståelse för barnets/ungdomens fungerande i olika sammanhang. Utifrån vad som framkommit under bedömningen tar BUP tillsammans med vårdnadshavare ställning till eventuella fortsatta insatser, avslut eller hänvisning till annan vårdgivare eller aktör.

Lätt psykisk ohälsa	Medelsvår	psykisk ohälsa	Svår psykisk ohälsa
Primärvård - BUE		Specialistvård - BUP	

* Barn- och ungdomsentrén - BUE

Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)

Till habiliteringen kommer man via egen vårdbegäran eller remiss som hanteras enligt rådande remisskriterier (se bilaga) Vid misstanke om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning såsom autism eller intellektuell funktionsnedsättning kallas barnet/ungdomen till mottagningen/bedömning. Utifrån vad som framkommit i mottagning/bedömning tar HAB tillsammans med vårdnadshavare ställning till eventuella fortsatta insatser, avslut eller hänvisning till annan vårdgivare eller aktör.

Anpassa, stödja och ge insatser

Skolan

Om pedagogisk utredning genomförd av skolan visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges ett sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska då utarbetas för eleven. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven och utmaningar är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor (3 kap. 9 § skollagen).

De olika professionerna inom elevhälsan ska tillföra kunskap för att öka förståelsen för olika funktionsavvikelser, psykisk ohälsa samt deras konsekvenser i lärandemiljön. Elevhälsan kan även bistå med kompetens exempelvis vid upprättande av åtgärdsprogram.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevens utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Skolan och elevhälsan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. Elevhälsan kan arbeta genom konsultation, handledning, utbildning och medverkan vid föräldrasamtal samt i begränsad form ge stöd direkt till elever. Vad gäller anpassning och stöd till elever är samarbete och samplanering med regionverksamheter för barn många gånger viktig och önskvärd. Se vidare rubrik Samverkan

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

BUP har inget ansvar gällande anpassningar vare sig i hem eller skola. Vid behov kan BUP samverka med skolan för att underlätta och främja barnets skolsituation (se också avsnittet

Samverkan). BUP kan i samverkan med skolan beskriva patientens behov samt delge rekommendationer om generella anpassningar i skolmiljön för att underlätta och främja barnets skolsituation.

Länsverksamhet Habilitering (HAB)

HAB har inget ansvar gällande anpassningar i skolan. Vid behov kan HAB samverka med skolan för att underlätta och främja barnets skolsituation (se också avsnittet Samverkan). HAB kan i samverkan med skolan beskriva patientens behov samt delge rekommendationer om generella anpassningar i skolmiljön för att underlätta och främja barnets skolsituation.

Den specialiserade habiliteringen arbetar hälsofrämjande och förebygger ohälsa med utgångspunkt i funktionsnedsättningen genom att:

- stärka den enskilde i att utveckla egen förmåga och hantera sin situation
- informera och ge stöd så att personen kan få tillgång till samhällsstöd för en god livskvalitet
- ge riktat stöd till föräldrar och anhöriga genom utbildning och särskilda åtgärder
- samverka och samarbeta med övrig hälso- och sjukvård, andra aktörer och nätverk utifrån den enskildes behov

Målet för habiliteringen är att personer med livslånga funktionsnedsättningar ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt

Utredning i skola och specialistvård

Skolan

Skolans utredningsansvar är, som det framgår av tredje kapitlets åttonde paragraf i skollagen, direkt kopplat till barn och ungdoms behov av särskilt stöd. ”Syftet med en utredning i skolan är inte att ställa en medicinsk eller (neuro-) psykiatrisk diagnos, och en formell diagnos får inte vara en förutsättning för att barn och ungdom ska få tillgång till det stöd det behöver” (ur Psykologutredning i skolan, Socialstyrelsens rapport 2013).

Finns det signaler om att ett eleven kan vara aktuellt för att tas emot i grundsärskolan skall huvudmän på eget initiativ väcka frågan om utredning av eleven. Vårdnadshavarna kan när de vill, såväl muntligen som skriftligen, aktualisera frågan om att deras barn skall tas emot i grundsärskolan. Elevens hemkommun skall då bedöma barnets rätt till skolformen. Ansvaret för utredningen av rätten till inskrivning i grundsärskolan ligger alltså på hemkommunen. Detta kan innebära att elevhälsan också behöver genomföra en utredning för att svara på om eleven har en Intellektuell funktionsnedsättning om detta inte redan är gjort.

När det bedöms att eleven kan behöva insatser från primär- eller specialistvård kan skolan-elevhälsa remittera, efter överenskommelse med vårdnadshavare. Se vidare under rubriken remisser.

Om eleven byter skola, ansvarar både avlämnande och mottagande skola med vårdnadshavares samtycke att överlämna eventuella utredningsresultat till nästa skola.

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och habilitering (HAB)

BUP har huvudansvaret att utreda frågeställning ADHD och Habiliteringen har huvudansvaret att utreda frågeställning gällande autism. Har patient redan en pågående kontakt med BUP och det finns frågeställning gällande autism så utreds barnet/ungdomen av BUP. Detsamma gäller om barnet/ungdomen redan har pågående kontakt hos Habiliteringen och det finns frågeställningar gällande ADHD så utreder habiliteringen detta.

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

Vid frågeställning om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning inhämtas alltid information från skolan redan vid inremissbedömning/bedömning av egen vårdbegäran. Kompletterande information kan sedan vid behov inhämtas under den initiala barnpsykiatriska bedömningen. Barnets/ungdomens funktion kartläggs inom olika områden beroende av frågeställning inklusive utförlig utvecklingsanamnes från föräldrar och en pedagogisk beskrivning från skolan. Somliga utredningsfrågeställningar avvisas redan av remissgruppen, andra avvisas efter den barnpsykiatriska bedömningen och en andel går vidare till väntelista för utredning.

Har man i skolan genomfört psykologiska, pedagogiska, medicinska eller sociala utredningar utgör dessa ett viktigt underlag för BUP:s bedömning av symtombilden vid en utredning. Under utredningen tas kontakt med skolan för uppdaterade beskrivningar samt skattningar av elevens funktion i skolan. Det är önskvärt att skattningsformulär kommer BUP tillhanda inom tre veckor för att inte försena utredningsprocessen.

Med vårdnadshavare och, när det är aktuellt, barnet/ungdomens samtycke kan BUP överlämna delar av utredningen till skolan. Om beslut har fattats att överlämning ska ske vid ett möte med skolan, ska rektor, skolpsykolog och övrig berörd personal finnas representerad. Rektor kallar berörd personal och ansvarar för att skolpsykolog deltar. Ibland kan överlämning till skolan av utredningens resultat ske endast genom skriftlig dokumentation.

Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)

Habiliteringen har ansvar för att utreda olika frågeställningar utifrån aktuell funktionsnedsättning. Vid frågeställning om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (autism, IF) ska alltid information från skolan bifogas (pedagogisk utredning, en medicinsk bedömning samt en klinisk bedömning av psykolog) i remissen. Kompletterande information kan sedan vid behov inhämtas under den initiala bedömningen på habiliteringen.

Efter avslutad utredning återges utredningsresultatet till vårdnadshavare och patient. Med vårdnadshavare och patientens samtycke kan habiliteringen överlämna delar av eller hela utredningen till skolan. Om beslut tas att överlämning ska ske vid ett möte vid skolan, ska rektor, skolpsykolog och övrig berörd personal finnas representerade.

Åtgärda och behandla

Skolan

Skolan har inget behandlande ansvar, men kan bedriva åtgärdande insatser som bedöms beröra elevens skolsituation, och som inte kräver specialistvårdens kompetens. Aktuella insatser kan handla om anpassning av lärmiljön och särskilt stöd, stödsamtal individuellt eller i grupp. Konsultation, handledning och utbildning kan ges från elevhälsans professioner till pedagoger och annan personal inom skolan.

Länsverksamhet barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

BUP har huvudansvar för behandling av barn och ungdomar med medelsvår till svår psykisk ohälsa. En individuell planering görs utifrån individens problematik som kan vara affektiv och/eller neuropsykiatrisk. Olika former av individuell psykoterapeutisk behandling, gruppbehandling, familjebehandling, arbetsterapeutiska insatser samt föräldrautbildning kan ingå. Farmakologisk behandling erbjuds vid behov och följs upp via BUP. Kontakt med skola tas inte regelmässigt. Föräldrar hänvisas i första hand att själva ta kontakt med skolan vid skolrelaterad problematik. I vissa fall kan BUP samverka med skolan, se rubrik Samverkan nedan.

Länsverksamhet Habiliteringen (HAB)

Habiliteringen har huvudansvar för behandling av barn och ungdomar med Autism, intellektuell funktionsnedsättning, rörelsenedsättning beroende på medfödda sjukdomar eller skador i nerv-, muskel- eller skelettsystem. Medfödd eller förvärvad hjärn/spinal skada tom 17-års ålder med kognitiv nedsättning eller rörelsehinder.

En individuell planering görs utifrån individens problematik. Olika former av insatser ges individuellt och/eller i grupp till barnet/ungdomen, föräldrar och nätverk.

Den specialiserade habiliteringen arbetar utredande och behandlande genom insatser som:

- har sin utgångspunkt i funktionsnedsättningen med fokus på det friska
- stärker och förbättrar funktioner
- ger verktyg, strategier och kompenserar funktionsnedsättning
- leder till aktivitet och förutsättningar för delaktighet
- är framtidsinriktade

Habiliteringen har inte uppdrag att behandla psykisk ohälsa.

Samverkan

Samverkan Skola – BUP och/eller HAB

Samverkan bör initieras i ett tidigt skede om behov bedöms föreligga. Formen för samverkan kan se olika ut, ibland sker kontakt via telefon, brev eller e-post och ibland via olika former av samverkansmöten.

Skolan kan konsultera BUP/HAB i ärenden där man är tveksam till om remiss ska skrivas eller inte via telefonkontakt se (ny) rubrik kontaktpuppger.

Då BUP/HAB önskar samverka med skolan aktualiseras behovet via rektor på barnets/ungdomens skola. Vid behov bjuds också andra verksamheter in.

Då det under pågående ärende på BUP eller HAB uppstår frågor kring en remiss, bedömning eller utredning från någon av elevhälsans professioner, kan remittenten ifråga kontaktas direkt. Eller då etablerad samverkan redan pågår mellan behandlare inom specialistvården och skolpersonal så kan samverkan ske direkt utan rektors medverkan.

Samordnad Individuell Plan (SIP)

Se överenskommelse om samarbete och samordning barn och unga – MITTBUS (2013):

När den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten eller LSS ska regionen tillsammans med kommunen upprätta en samordnad individuell plan. Planen ska upprättas om regionen eller kommunen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål (HSL 3f§ och 2 kap 7§SoL).

I komplexa ärenden där insatser är pågående inom såväl hälso- och sjukvård som inom kommunen (Socialtjänst eller LSS) kan SIP-möte vara aktuellt. Utgångspunkten är att samtliga aktörer deltar samt vid behov skola. Förskola och skola har enligt lag inte skyldighet att kalla till SIP. Däremot har de samverkansskyldighet utifrån annan lagstiftning. Det finns inget som hindrar att personal i förskola, skola och elevhälsa initierar och deltar i arbetet med den samordnade individuella planen (SIP), förutsatt att Socialtjänst och/eller LSS tillsammans med BUP och/eller HAB finns representerade. Vid behov av samverkan mellan BUP/HAB och skola utan kommunal närvaro hänvisas istället till ordinarie samverkansformer, se ovan.

Vid kallelse till SIP ange alltid följande:

- Tid och plats med minst tre veckors framförhållning (detta är en lokal överenskommelse inom ramen för detta samverkansdokument)
- Vilka som kallas; namn, yrkeskategori och organisation
- Vem som är sammankallande
- Konkretiserat syfte och frågeställning

I de fall syftet ej är tydligt konkretiserat eller där kallad aktör inte har någon pågående insats, kan ej deltagande på SIP ske, då det inte finns något underlag för att kunna besvara de frågor som ligger till grund för SIP.

Av planen ska det framgå (HSL 16 kap, 4§):

1. vilka insatser som behövs,
2. vilka insatser som respektive huvudman ska svara för,
3. vilka åtgärder som vidtas av någon annan än regionen eller kommunen, och
4. vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

Avvikelser, uppföljning och revidering

Avvikelser från rutinen om samverkan och ansvarsfördelning dokumenteras i det egna avvikelssystemet samt sänds till berörd samverkanspart för hantering. Avvikelser sänds och hanteras fortlöpande under året.

Avvikelse till kommunal skola och friskola

Av kommun och friskola utsedd verksamhetschef ansvarar och återkopplas inom 3 månader. Hur process ser ut utser huvudmannen. Viktigt är att ombesörja att varje inkommande handling diarieförs.

Avvikelse till BUP eller HAB

Sänds med mejl till region.vasternorrland@rvn.se med meddelande ”Avvikelse i vårdkedjan BUP alt HAB” eller som brev till Diariet, Region Västernorrland, Storgatan 1, 871 85 Härnösand. Diarieförs i RVN:s avvikelssystem.

Bearbetning av avvikelser samordnare, utreds efter behov, tas upp med ansvarig chef som beslutar om eventuella åtgärder, resultatet av åtgärder bedöms och skickas tillbaka i form av svar till skola.

Begreppsförklaringar

Avvisad remiss

Då remissgruppen tar ställning till en remiss/egen vårdbegäran kan ärendet antingen tas emot eller avvisas. I de fall underlaget är bristfälligt avvisas alltid remissen med information avseende önskad komplettering relaterat remisskriterier och/eller information från skolan, se rubrik *Egen vårdbegäran, remiss*.

CGAS

CGAS är en etablerad skattningsskala 1-100 som används för att bedöma barns och ungas förmåga att fungera i vardagen, det vill säga hemma, i skolan och med kompisar. Den används för att bedöma barn och unga i åldrarna 4–20 år med olika typer av psykiska symtom.

Skattningen bygger på att man har en grundläggande barnpsykiatrisk kompetens och kan samla in information som behövs när man tar anamnes från både barnet, föräldrarna och från skolan. En CGAS-skattning speglar den lägsta funktionsnivån under den senaste månaden.

Hemma, med familjen: Hur man relaterar till föräldrar och till syskon, hur man klarar sömn och sköter sin hygien, hur man klarar måltider, hur man tar hand om sina saker och sitt rum, hur man aktivt deltar hemma med olika sysslor - allt i jämförelse med vad som bedöms som normal fungerande för ett barn i samma ålder.

Kamrater: Hur man fungerar tillsammans med kamrater, att man har vänner som främjar positiv utveckling, att det finns ömsesidighet i kamratrelationer, att man kan behålla vänner över tid, att man kan skapa nya kamratrelationer ex vid skolbyte, att man deltar i socialt samspel och kan göra saker tillsammans ex delta i olika fritidsaktiviteter.

Skolan: Hur man fungerar i skolan både i klassrum och mellan lektioner, att man närvarar som planerat, att man klarar att gå i normal klass utan extra hjälp, kan ta in kunskaper, klara kunskapsnivån för godkänt, kunna koncentrera sig på uppgifter, slutföra uppgifter som är normalt för ens ålder.

Utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser

Utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser (eng. Neurodevelopmental Disorders) är den övergripande diagnoskategori som används i den amerikanska psykiatrimanualen DSM-5 och i världshälsoorganisationens klassifikation ICD-11 som inkluderar diagnosgrupper såsom intellektuell funktionsnedsättning, språk- och kommunikationsstörningar, autism, ADHD, specifika inlärningssvårigheter (läs- och skrivsvårigheter), motoriska störningar (koordination, tics) och andra utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser .

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)

NPF tangerar begreppet Utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser och omfattar tillstånd som har sitt ursprung i utvecklingen av nervsystemet under uppväxten. Hit räknas i huvudsak tillstånd såsom ADHD, autism och tics/Tourettes syndrom.

Pedagogisk utredning

En pedagogisk utredning syftar till att få syn på en elevs behov av särskilt stöd när det trots tidigare stöd i form av extra anpassningar inte räcker för eleven att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, skollagen kap 3.

En kartläggning ska vara objektiv och belysa elevens hela skolsituation och lärmiljö. Det är viktigt att kartläggningen görs på organisation, grupp och individnivå. Här ingår bland annat att dokumentera och sammanställa tidigare.

Länkar

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

<http://habiliteringisverige.se/>

Skollag (2010:800)

Skolverket

Psykologutredning i skolan

Skolverkets allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan SKOLFS 2013:20

Regelbok primärvård

Kontaktuppgifter BUP Västernorrland

Kontaktuppgifter HAB Västernorrland

Skolverkets allmänna råd: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/att-gora-extra-anpassningar-och-ge-sarskilt-stod-i-grundskole--och-gymnasieutbildning>

CGAS: [untitled \(sfbup.se\)](http://sfbup.se)

Nationella vård- och insatsprogram (vardochinsats.se)

Kontaktuppgifter för rutinen

Barn- och ungdomspsykiatri: verksamhetschef – se kontaktuppgift via länk ovan.

LVH Habilitering: Verksamhetschef

Kommunala skolor: förvaltningschef/skoldirektör

Fristående skolor: ansvarig rektor

Kontaktuppgifter finns på respektive skolas webbplatser.

Härnösands kommun <https://harnosand.se/barn--utbildning.html>

Kramfors kommun <https://www.kramfors.se/barn--utbildning.html>

Sollefteå kommun <https://www.solleftea.se/utbildning--barnomsorg>

Sundsvalls kommun <https://sundsvall.se/utbildning-och-forskola/grundskola/>

Timrå kommun <https://www.timra.se/utbildningforskola.4.48ff27ec16df76a85d016ff3.html>

Ånge kommun <https://www.ange.se/utbildning-och-forskola.html>

Örnsköldsviks kommun <https://www.ornskoldsvik.se/utbildning-och-barnomsorg>

Bilagor

Remiss – BUP

Prioriteringar vid remisshantering – BUP

Information från skolan till BUP i samband med remiss och bedömning

BUPs Uppdragsbeskrivning

LVH Habilitering - remissunderlag

Referenslista

Information SIP: www.uppdragpsyiskhalsa.se